

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

11. štev.

V Ljubljani, dne 6. junija 1896.

VI. leto.

Politika po volji škofov.

Nekateri avstrijski škofje so si vtepli v glavo, da so le oni poklicani voditi politiko, na čelu jim seveda ljubljanski knezoškof Missia. Po njih mnenju ne sme nikdo imeti drugega političnega mnenja kakor njegov škof, najmanj pa seveda kak duhovnik. Če je škof nemškutar ali lahon, morali bi torej biti tudi vsi duhovniki nemškutarji ali lahoni. Da je tako zahtevanje nezmislno, je pač vsakemu zdravo mislečemu človeku jasno. O tem, če se to vjema s cerkvenimi določbami, ne bomo ugi-bali, to je stvar bogoslovcev. „Slovenec“ poslednji čas to skuša dokazati s tem, da trga posamične odstavke iz papeževih enciklik in jih po svoje zavija. Na ta način se da dokazati, kar kdo hoče, in po našem mnenju taki dokazi niso piškavega oreha vredni. Če „Slovenec“ n. pr. navaja neko papeževo pismo glede razpora na otoku Rodesu s tamošnjim škofom, v katerem se naglašja, da je cerkev vedno skrbela za narode, je pa s tem le to dokazal, da v Rimu si niti misliti ne morejo, da bi mogli biti taki škofje kot sta Flapp in Kahn, ki ovirata narodni napredek Slovencev.

Vsaj se je glede imenovanja celovškega škofa izrazil celo visok cerkveni dostojanstvenik, da je bil

Rim goljufan. Kakor se je zgodilo v tem slučaju, tako se godi tudi v drugih. Sicer se pa mora „Slovenec“ sam spominjati, da je pisal v svojih predalih o škofu, ki zatira narodnost njegovih škofljanov in to celo ostro obsojal. Če sedaj drugače piše in se dela, kot bi vsi škofje bili dobri varuhi narodov, le sam sebe bije po zobeh. Da, „Slovenec“ je še celo pripovedoval, da so bili ne le v narodnem, temveč tudi v verskem oziru slabi škofje, ki so pospeševali brezverski liberalizem, kar je sedaj seveda popolnoma pozabil.

Da danes o tem tu govorimo, je nam dal povod neki pastirski list goriškega nadškofa, v katerem se posebno naglašja škofovsko oblast v političnih stvareh in da se nadškof popolnoma v tem strinja z ljubljanskim škofom Jakobom Missio. Ta pastirski list je bil naperjen proti „Soči“, katera je prinesla nekaj člankov iz duhovskega peresa, v katerem se ožigosajo politične razmere v ljubljanski škofiji. Dotični članki so bili jako temeljito pisani, prihajali so iz peresa učenega duhovnika. Ovreči se jih niso upali niti ljubljanski niti goriški pristaši katoliške stranke, zato so se pa zatekli v nadškofijo, da so izposlovali omenjeni pastirski list. Ker so se dotični

LISTEK.

Kako je postal Štefek mežnar?

Slika iz dežele. Priobčil Kokošar.

(Konec.)

Župan Koštrunčec — ki je imel zahvaliti svojo čast svojemu pobožnemu mišljenju, katero je kazal na ta način, da je uzidal nad vežna vrata svoje hiše kip Matere Božje — je bil menda jedini Mešetar, ki se ni potegoval za nobenega. To pa zato ne, ker se je bal za svoje častno mesto bolj, kakor pa za izveličanje svoje duše in ni hotel pri nikomur pasti v nemilost.

Napočil je dan volitve. Mešetarji so se zbrali polnoštevilno v občinski pisarni in prišel je tudi domači župnik Sladkač. Župan Koštrunčec je zlezal na stol, poprijel za

bese do in govoril približno tako-le: „Bratje v Kristusu! Dragi Mešetarji! Oddati imamo važno službo. Ni vse jedno, kdo da varuje večno luč, kdo da spravlja mašne plašče in kdo da deli Velikonočno soboto blagoslovljeno gobo (Klici: Tako je!) Tudi ni vse jedno, kdo da zvoni hudi uri. Bog bo gotovo raje odvrnil točonosne oblake od naših njiv, če zvoni njemu dopadljiv mežnar. (Klici: Res je!) Gledati torej moramo, da si izberemo moža. (Pristaši Murnovi so razjarjeni: Mi nečemo moža, mi hočemo fanta. Pristaši krojača Gliste ugovarjajo. Koštrunčec nadaljuje:) Gledati moramo, da izberemo človeka, ki še ni okužil svojega vernega srca po svetu. (Nasprotniki Murnovi kličejo: Kakor ga je Murn pri vojakihi.) Gledati moramo, da si izberemo dobrega bogaboječega kristjana. (Nasprotniki Murnovi besne: Ne pa takega brezverca, kakor je Murn) in ne kakega hinavca (Klici:

članki posebno dotikali ljubljanskega knezoškofa, je jako verjetno, da so iz Ljubljane vplivali na nadškofa. O goriškem škofu je znano, da je sicer blaga duša, a je mož mehke nravi, ki se da pregovoriti. Seveda se je proti „Soči“ sedaj začela gonja, kakor se že dolgo let vrši proti našemu listu in proti „Slovenskemu Narodu“ na Kranjskem. Ta gonja ni uničila „Rodoljuba“ in „Slovenskega Naroda“, pa tudi ne bode uničila „Soče“, utegne pa marsikomu tudi na Primorskem odpreti oči, da bode vedel, kakšne namene ima katoliška stranka.

Tako pri nas na Kranjskem in na Primorskem nekateri goreči mlajši duhovniki, hrepeneči po boljših službah, sedaj prepovedujejo, da se mora politika ravnati po željah škofov. Seveda, ko bi obveljalo to načelo, potem nimajo vsi postavodajni zbori nobenega pomena in so tudi nepotrebni, ko imajo jedino škofje odločiti. Povrnili bi se časi, ko bi se reklo kmetu: „Molči in plačaj!“

Stvar sega daleč, posebno dandanes, ko silijo socialna vprašanja na dnevni red. Koristi škofov so drugačne, kakor koristi kmetov in delavcev. Škofje v Avstriji niso le cerkveni dostojanstveniki, temveč tudi veleposestniki. Nekateri imajo posebno velike grajščine in zares knežje dohodke. Vsakdo, ki zasleduje sedanji socialni razvoj, bode vedel, da se koristi kmetov in pa koristi grajščakov nikakor ne vjemajo. Težiti je treba za tem, da se premožnejši sloji bolje potegnejo k plačevanju državnih bremen, da se razbremenene mali kmetje in obrtniki. V vsakem slučaju, ko bi se skušalo morda bolje obdačiti veleposestvo, bodo ugovarjali tudi škofje, in tudi tisti poslanci, kateri mislijo, da so dolžni v politiki ravnati se vedno po navodilih škofov. Iz vsega je vidno, da je to načelo škodljivo tudi kmetu, posebno, ker so v naši državi veleposestniki že tako razmerno najbolje zastopani v postavodajnih zastopih.

V Galiciji je duhovnik Stojalovski se bil začel potegovati za kmete in je bil organizoval posebno kmetško stranko. Veleposestnikom ta stranka ni bila všeč. Prihiteja je jim na pomoč duhovščina. Vsi gališki škofje so začeli boj proti temu prijatelju kmetškega stanu in niso prej jenjali, da so ga uničili. Podobne stvari se bodo dogajale drugje, če bodo škofje vodili politiko.

Vsakdo, komur je korist kmetškega in obrtnega stanu zares na srcu, mora vedno biti za to, da so poslanci v političnih in gospodarskih vprašanjih popolnoma neodvisni od škofov. Če tudi poslanec duhovniškega stanu po cerkvenih zakonih gre taka samostojnost, ne vemo. Veliko duhovnikov je tega mnenja, da jim gre. Vsaj glavno glasilo avstrijske duhovščine tako misli. Nedavno je ta list pisal, da tisti zasluži, da bi ga s palico, ki trdi, da se duhovščina v političnih vprašanjih mora ravnati le po škofih. Seveda, da bi bil velik hrup, ko bi mi sami bili kaj tacega napisali in pri tem namignili na „Slovenčeve“ urednike, ki razširjajo take nauke.

Po našem mnenju je vprašanje tako, če imajo duhovniki potrebno politično svobodo, potem so lahko poslanci kakor drugi državljani, če pa te svobode nimajo, potem pa nimajo potrebnih sposobnostij za postavodajne zastopnike. To je čisto naravna stvar in o tem se bode razpravljalo v postavodajnih zastopih, ako se bodo širila načela, katera se sedaj razširjajo po Slovenskem. S tem seveda se duhovski stan ne bi ponižal, ako se mu odvzame volilna pravica, kakor se s tem častniki ne ponižujejo, da nimajo volilne pravice. To bi bila le posledica vpliva, ki si ga prisvajajo škofje na politiko, kakor je pri častnikih le posledica vojaške discipline. Mi tega ne želimo, kar želimo vsem stanovom politične pravice in svobodo.

Politični pregled.

Volilna preesnova. Tudi gospodska zbornica je že to stvar rešila. Kmalu se torej dotični zakon razglasi.

Nove državnozborske volitve se bodo že vršile po občni volilni pravici.

kakor je Glista.) Vem, da ste vse to že sami premišljevali in prepričan sem, da boste jednoglasno volili za mežnarja moža, (Klici: fant!) ki bo te službe najbolj vreden.

Krojača „Glisto“, „Komarja“, „Murna“ kričalo je vse vprek po teh županovih besedah. In vpitje je narasčalo in kmalu se v divjem hrupu ni razločila nobena beseda več. Videli so se le žareči obrazi, besneči možje in preteče pesti. — — —

Takrat pa je zlezel na govorniški stol župnik Sladkač in njegova častljiva oseba je za trenotek pomirila razburjene duhove. In župnik Sladkač je govoril: „Preljubljeni Mešetarji, ljubim vas vse, in ljubim vas kakor samega sebe. Zato vam pa tudi želim samo srečo in mežnarja po božji volji. Vem, da ste vredni te službe vsi, a hotel sem izbrati izmed vas najbolj vrednega. Zato sem prosil svetega Duha za razsvetljenje. In razsvetlil

me je in njegova volja je, kar vam bom sedaj povedal. Vsi menda poznate dninarja Štefka. On je službe najbolj vreden, njega izvolite za mežnarja! Upam, da proti Štefku nima nihče kakkega ugovora. (Mešetarji molče, župnik pa nadaljuje.) Preljubljeni Mešetarji, ustregli ste meni in njemu, čegar hlapec sem jaz, ker ste izvolili Štefka za mežnarja. V Štefkovem imenu se vam zahvaljujem“.

Po teh besedah je odkuril župnik Sladkač iz občinske pisarne in odpeljal s seboj župana Kostrunčka. Mešetarji so pa še dolgo stali kakor okamneli. In ko so se polagoma zdramili, odšli so mirno vsak na svoj dom.

Tako je postal Štefek mežnar. Mešetarji se pa še danes ne morejo domisliti, zakaj da so baš Štefka izvolili za mežnarja.

Domovinska pravica. Sedanja uredba domovinske pravice je jako krivična. Občine morajo na stare dni skrbeti za ljudi, ki so vse svoje moči pustili v daljnih mestih, katerih doma nikdo več ne pozna. Kmetijske občine so že mnogokrat zahtevale, naj se domovinski zakon spremeni, a vselej brez uspeha. Vlada je državnemu zboru predložila že načrt novega zakona. Zastopniki tistih dežel in velikih mest, kjer so velike tovarne pa stvar zavlačujejo. Tako se tudi letošnjo pomlad še ta stvar ni rešila.

Davčna preosnova je rešena v državnem zboru. Davki se pa z njo ne bodo dosti ponižali, posebno kmetje nimajo pričakovati nobenega olajšanja. Pritegnili se bodo pa k davkoplačevanju nekateri bogatini, ki do sedaj nobenega davka niso plačevali. Ko bi se bila davčna preosnova sklenila, kakor jo je v svojem načrtu priporočal minister Steinbach, bi bila mnogo koristila, a v sedanji obliki pa ne bode.

Carjevo kronanje. Minoli teden, v torek, je bil kronan ruski car. Pri tej priliki so bile velike slavnosti v Moskvi. Došli so ljudje iz vseh krajev Rusije, celo iz najoddaljenejših pokrajin Vzhodne Sibirije. Te dni se je videlo, kako ruski narod ljubi carja in vanj ima svoje zaupanje.

Strahovita nesreča pri kronanju ruskega carja. Za minulo soboto je bila določena razdelitev spominskih vrčev, jedil in piva. Že dan poprej so se zbrali kmetje iz okolice in moskovski delavci na kraju, določenem za razdelitev. Mnogo tisoč ljudij je kar na prostem nočilo. Še predno se je zdanilo, jeli so ljudje prihajati trumoma. Začetek razdeljevanja je bil določen na 5. uro zjutraj, a že ob 3. uri je bilo več nego pol milijona ljudij na

travnikih, zvanih Hodinka. Gnječa je bila velikanska. Kakor sestradani volkovi so ljudje silili k jarku, kateri se je bil naredil okolu lop, kjer so stale za razdelitev določene reči. Jarek je bil pač ograjen. Ljudje so od zadaj brezobzirno pritiskali. Vsak je hotel priti na vrsto. Stiskani ljudje so kričali in klicali na pomoč, a množica se ni mogla premakniti. Hkrati so pri ograji stoječi ljudje bili potisnjeni naprej, ograja se je podrla in ljudje so jeli padati v jarek. Bil je to neki tako grozen prizor, da se popisati ne da. Kacih 6000 ljudij je mrtvih, kacih 3000 težko ranjenih. Car je ukazal vsaki prizadetih rodbin izplačati po 1000 rubljev in poravnati tudi vse pogrebne stroške. S carinjo je car obiskal vse bolnice, koder leže ranjenci in je tolažil ter sploh izražal veliko žalost radi te nesreče. Praznoverni ljudje seveda že ugibajo, da je to slab pomen za bodočnost.

Ustaja na Kreti. Na Turškem otoku Kreta se je začela resna ustaja. Mohamedanci so po mestih mnogo kristjanov pobili, po kmetih pa kristjani preganjajo mohamedance. Stražnika grškega in angleškega konzulata sta bila ubita. Tarčija je poslala na Kreto mnogo vojakov, v več krajih pa vojaki niso hoteli delati reda, temveč so le mohamedancem pomagali pobijati kristijane.

Italijani v Afriki. Italijani so menda popustili vsako misel, da bi še nadaljevali vojno z Abesinci. Odpoklicali so iz Afrike skoro vse vojake. Najtežji je pa to, da njim abesinski kralj noče izpustiti vjetnikov. Za vsacega zahteva 1000 Marije Terezije tolarjev, za častnika pa po desetkrat toliko. Samo štabne častnike pravi, da izpusti, če zanje plačajo le po tolarji, ker se je v boju prepričal, da je z enim tolarjem vsak italijanski štabni častnik ali general preplačan.

Dopisi.

Iz Šmarjete na Dolenjskem, 20. maja t. l. [Izv. dop.] (Odgovor na dopis iz Šmarjete v 82. šte. „Slovenca“) Gospod dopisnik skuša se v „Slovenecu“ zagovarjati, se lepega in nedolžnega delati, ker

ga je „Rodoljub“ ali bolje rečeno sam sebe pokopal preje ter še jedenkrat opravičuje svoje neprotrebno obrekovanje po časopisih. Ali že iz njegovega, ne piškavega oreha vrednega zagovora in male sposobnosti, spoznali

Smešnica.

Krajnčan, kmet iz Suhe Krajine na Dolenjskem, prodal je prav ugodno v Ljubljani dvojico rejenih volov. Na „likof“ šel je s kupcem in mešetarjem k „Virantu“. Potem, ko so tukaj že obilo vina popili, šli so vsi trije v sosednjo kavarno na črno kavo. K kavi prinesel je postrežnik vsakemu dve veliki čaši vode. Krajnčan se temu ne malo začudi in vskligne: „Pašast, sedaj se pa že več ne čudim, da ste vsi Ljubljančani tako nekam vođenični, ker pri tako majhnem „kofetu“, pa toliko vode popijete“. Iz kavarne gredé zagleda gosposkega fantiča s palico v roki. To se mu je zopet čudno zdelo in reče fantiču: „Pašast, tako mlad človek, da skoraj za ušesi še suh nisi, pa hodiš že ob palici. Jaz sem že 60 let star, pa vzamem kladnico (gojzdno sekiro) na ramo, pa grem ž njo v hosto, ti se moraš pa že na paličko opirati o, pašast ti, kilova.“

Takoj na to sreča naš Krajnčan mladega častnika, vodečega lepo mlado gospodsko žensko pod pazduho. To doždevalo se mu je zopet prečudno in prav na glas si misli: „O ti pašast pašastna, kaj tako slabe „soldate“ ima naš cesar, da morajo „afcirje“ babnice pod pazduho voditi?“ No, sedaj se pa že več ne čudim, da je naš cesar Pjemont zgubil.“

Pred frančiškansko cerkvijo, krenil je po šent-peterski ulici, ter iskal „cagar“ gostilne, kajti vino, katero je za „likof“ popil in črna kava z dvema kozarcema vode, vse to mu je občutne lakote potolažilo. Takoj na desni strani zapazi na vratih neke hiše dve svitli skledici pribiti. „Aha si misli, sem že prav prišel, tukaj noter se bo pa že kak „ajmoht“, ali pa vsaj „župa“ dobila. Odpre vrata in vstopi. Ali kako se začudi, ko vidi vse mize na pol prirezane ter k steni pritisnjene, stole pa kar po

smo takoj, da omenjeni dopis v „Slovenču“ ni iz Šmarjete, nego od dotičnega g. kaplana, ki po svoji navadni zvižaji skuša samega sebe zagovarjati. Torej tudi to zopet dopisnikova ali „Slovenčeva“ laž! Vediti gosp. „Slovenčev“ dopisnik, gotovo nam bi ne odgovarjali, ker ni vredno, kajti vsi, ki so Vaše zavito lažnjive in obrek- ljive dopise čitali v Vaših listih in Vas, ter tiste, katere te obrekovali, poznajo, vsi so obsojali to početje ter sedaj z zasmehom zaničujejo Vaš neumestni zagovor. — Nobeden pa ne more reči, da je „Rodoljub“ kaj neres- ničnega pisal o Vas in naših šmarjeških razmerah. Da pa to širši krog, to je daljno ljudstvo tudi spozna, da ne bo napačno sodilo, Vam ob kratkem odgovarjamo tem potom: Kar je „Narod“ o sv. očetu pisal, o tem do- pisnik ne trdi, je-li resnica ali ne; kolikor mi je znano, ni „Narod“ nikoli naravnost imenoval sv. očeta tako, kakor dopisnik trdi v „Slovenču“, pač pa je bilo nekda j v „pismih iz Rusije“ nekako tako pisano, da se je dalo tako obrniti, kar pa je „Narod“ potem obžaloval. Da pa je g. prejšnji naš kaplan res prvi začel pisati in resnico zavijati po časnikih, to je istina. In da ni on začel naj- odličnejših oseb naše fare napadati in popolnoma po nepotrebnim jih javno po časopih razglašati, gotovo bi se tudi mi ne oglašali ter branili njih časti, katero ste hoteli Vi jim spodkopati. In mir bi bil, kakor je bil preje v časopisih pred nami Šmarječani. Izgovor, da „Slovenčev“ dopisnik ni hotel raznašati slabosti posa- meznikov, je pa že kar očitno neopravičen, kajti če bi hotel resnico govoriti, reči bi moral, da je to storil iz zavidanja do odličnih naših oseb, katere bi utegnile biti bolj priljubljene in spoštovane v fari kot prejšnji naš g. kaplan. Ni li res g. kaplan Ž., da ste g. nadučitelja orgljanje le zato popolnoma neosnovano kritikovali, ker ga, ko se je orgljanju odpovedal, niste mogli s svojo dozdevno mogočnostjo prisiliti ali ukazati, da mora. To Vas je jezilo in zaradi tega ste si zmislili tako se ma- ščevati in znesti se nad njim. Za disciplinarno preiskavo, katero mu v zadnjem „Slovenčevem“ dopisu iz Šmarjete, predbacivate, da zastonj in brez povoda ni bila — je on sam prosil. Neki bivši bogoslovec hotel je namreč zdražbe

sobi raztresene. „O, pašast, take oštarije pa še nisem videl, ta je pa res čudna.“ Fantiču, kateri mu nasproti pride ter ga vpraša, kaj da si želi, pa reče: „I, kaj si bom nek želel, pašast, skledico dobrega, ajmahta, ali pa „župe“ mi prinesi, da si dušo privežem“. Dečko mu od- govori, meneč, da se mož šali: „Je že prav očka, takoj, takoj. Le usedite se!“ in odide. Krajčan primakne stol k jedni čez pol prerezani mizi ter se vsede. Fantič se povrne sé svitlo skledico v rokah, mu jo pomoli pod brado ter ga prične urno z milnico po licu mazati. „O, ti pašast nekoristna ti“, zavpije Krajčan, „kaj ti me boš za norca imel, pašast pašastna?“ Ves razsrjen vstane, obriše se z neko kakor je rekel piškavo „antlo“ in odide. Ko je domov dospevši vse to sosedom pripovedoval, vzklik- nili so jednoglasno: „Oj, pašast, tebi se je pa v Ljubljani res čudna godila“.

delati z g. nadučiteljem, ker ni maral ž njim se bratiti in radi tega je prosil g. nadučitelj sam za disciplinarno preiskavo, katera se je za g. nadučitelja seve popolnoma ugodno izpadla ter opravičjem nos zavila. Tudi neka druga oseba, ki je bila povod temu, bila je sodnijsko kaznovana. V kmetijske družbe drevesnici se ni noben- krat nič družega delalo ob nedeljah, kot če se je v zadnji sili, ko je že ugodni čas potekel vsled pomankanja časa ob delavnikih, šlo v nedeljo malo cepit (okulirat) ali nikoli cel dan ali s tem namenom, da bi se mislilo nedeljo s tem onečastiti. Torej to je tisto grozno javno pohujšanje. Dasi je pri našem kmetu že od nekda j splošna navada, da gre ob nedeljah cepit. Vsak, ki razume to cepljenje, pripozna, da to ni nič hujšega, kot če pridna dekla ob nedeljah svoje nogovice plete. In mislim boljše je tako nedolžno delo opravljati ob nedeljah, kot po go- stilnah s slabo tovaršijo pohajkovati. Sicer bi pa g. Ž. to tudi lahko ubranil z lepo besedo, če bi bil rekel, da je to pohujšljivo in naj se opusti in ubogalo bi se ga bilo, ne da je po časnikih trobil. Kar se tiče tukajšnjega predobrega in blagega g. graščaka, rečem, Bog daj še mnogo takih gospodov grajščakov. Upravnika protestanta nima nobenega, tega je že davno odslovil, torej mu je nepotrebno to spodtikanje. Nadalje pozivlje nas gospod „Slovenčev“ dopisnik, da naj povemo, kaj slabega bi imeli pisati o prejšnjem g. kaplanu ter pridevlje, da s potrebnim dokazom in podpisom. K temu rečemo le to- liko, da zakaj se ni on podpisoval, ko je grdeče dopise pošiljal iz Šmarjete v časopise? Zakaj ni on dokazal, kakor je dokazal gosp. nadučitelj o sebi, da ni res, kar so ljudje govorili. Kakošnih potrebnih dokazov zahtevate od nas, vsaj je dobro znano večini vseh faranov, da je oseba, s katero so Vas ljudje obrekovali, ljudem sama stvari pravila. Naš samonemški poštni pečat gosp. žup- niku torej ne pride na misel, in vendar ga ima vsak dan pred očmi. Čudno pa, da mu pride na misel iti na pošto poštarju naročevati, naj ne sprijema naročila na „Rodoljuba“ in preštrevati, kateri dobivajo in koliko „Ro- doljubov“ dohaja v faro. — Da je gosp. župnik res zelo samooblasten in mogočen, je res, kajti že njegovi nazori ga dovolj značijo. Kdor se namreč predrzne proti nje- govi volji kaj ugovarjati ali pisati, če tudi ima v vsem prav, takoj ga imenuje ničvredno človeče, pritepeno ovco, pritepenca itd., misleč, da je samo on kaj na svetu, vse drugo pa nič. Slišali smo pa že preje, še preden je k nam prišel od njegovega lastnega brata, ki nam je rekel: „O saj, če moj brat v Šmarjeto pride, se ga nikar ne veselite, ker je presneto sam svoj.“ Še obširneje bi pisali, a vemo, da bo že tako preveliko prostora zavzel dopis. Končno povemo še tem mogočnim gospodom, da nikar ne spodkopujate časti drugim, da je sami ne izgubite. Ne kopljite jame drugim, da sami vanjo ne padete, kakor se je to že večkrat zgodilo na primer v Č. g. P. — Ne hvalite se z Vašo vestjo kot farizej in ne povekšujte se, da Vas Bog ne poniža in ukroti! — kakor se je zgo- dila tu blizu v L. Glejte rajše, da Vas bodo po- vekšala Vaša dejanja, in ne raznašanje in besedičenje po

časopisih. Če se Vam ljubi, pa še pišite, mi se ne bomo več brigali za Vaše dopise. Z Bogom!

Iz Polšnika pri Litiji, 11. maja t. l. [Izv. dop.] Po posebni naključbi prišla mi je v roke številka 7. letošnjega „Domoljuba“, katero sem pregledal ter se prepričal, da je ta list pisan brezdvomno samo za nerazsodno ljudstvo. Ljudem, ki trdno verujejo v nezmotljivost „gospodov“, ga privoščimo iz vsega srca, razumen človek pa tega lističa gotovo ne more podpirati. Na 80. strani tega lista stoji dopis iz Št. Jurija pod Kumom, v katerem se neznan dopisnik zaganja v polšniškega župana, ki je bil že v tretjič in proti volji duhovnih gospodov v sosesčini z zaupanjem občine počasten. Da bi nekoliko potolažil jezo g. Vidergarja, župnika v Št. Juriju, povzdiguje ga dopisnik v deveta nebese, češ, kako se trudi za blagor svojih faranov. Temu nasproti pa moramo odločno izjaviti, da nikakor ni „sveta dolžnost župnikova“ — kakor se je dopisnik izrazil — begati mirne občane ob času volitve. On naj skrbi, da bode ljudstvo živelo po zapovedih sv. katoliške cerkve, posebno pa naj skuša pomagati, da bodo farani lažje (brez težav in stroškov) opravljali svoje cerkvene dolžnosti, kakor da hodi ob času volitve po hišah agitirat in zdražbo delati. Ali si mar kdo upa reči, da ni hodil agitirat? V katerih naukih katoliške cerkve je neki zapovedana volilna agitacija, da je župnik na ta način opravljal „svojo sveto

dolžnost“? Sploh pa je vse sama resnica, kar je pisal „Rodoljub“ v 5. številki tega leta, o čemur morajo občani vsak trenotek pričati. Da peče volitev polšniškega gospoda duhovnika v Št. Juriju in v Polšniku, je lahko umljivo, kajti mislila sta spraviti same kimovce v občinski odbor in potem — — — bi bila „onadva“ krmarja, pa pihal je nasprotni veter, ki jima je sapo zaprl. V polšniškem farovžu je bilo prej glavno zborovanje, po volitvi pa je le nekako prazno. Čudno pa tudi, kajti ljudje so se prepričali, da se tudi gospod včasih kaj grdo zmotijo. Evo dokaza: Tisti, ki je nameraval po milosti gospodov zavzeti županov stol gospod M. Kotar, se je pri volitvi, kaj slabo predstavil, niti imena vseh kandidatov ni znal povedati. Po volitvi sem pa je čisto miren — jednako svojemu bivšemu gospodu zaščitniku v farovžu, o katerem se govori, da je dobil od urednika „Slovenca“ neko pismo, vsled česar se je njegova vroča agitacijska kri čisto pomirila. Dal Bog, da bi bilo res tako! Pri nas smo sicer v hribih, vendar dobivamo toliko častnikov, da spoznamo, „kako se svet suče“. Oj kako mirno bi lahko bilo v posameznih občinah, ko bi vsak prenapet gospodek ne skušal vse občine po svoje gospodariti. Da bi pač pometal vsak pred svojim pragom, kako lepo bi vse bilo! Zatorej gospodje, storite v prvi vrsti povsem svojo dolžnost in ljudje Vas bodo bolj čislali, kakor pa če sto in stokrat zmagate pri volitvah.

Slovenske in slovanske vesti.

Nadvojvoda Karol Ludovik †

Dne 20. m. m. je izdihnil svojo blago dušo brat vladajočega cesarja, nadvojvoda Karol Ludovik. Pokojnik se je porodil dne 30. julija 1833. l. kot tretji sin nadvojvode Franca Karola. Vzgojen za vojaški stan je postal l. 1848. polkovnik, a ker se je zanimal tudi za upravne stvari, preselil se je l. 1853. v Lvov, kjer je bil tedaj namestnik grof Goluchowski, in se temeljito seznanil z vsemi strokami državne uprave. S svojo prijaznostjo, dobrosrčnostjo in velikodušnostjo si je pridobil v Gališki splošne simpatije in mu je prebivalstvo gališko do današnjih dni ohranilo prijazen spomin. Iz Lvova se je nadvojvoda Karol Ludovik preselil kot namestnik v Inmost, kjer je deželi na srečo vladal mnogo let. Kasneje je pokojni nadvojvoda živel stalno na Dunaju, prepotoval pa o raznih prilikah malone vse kronovine širnega cesarstva in spoznal njih razmere. Zlasti se je zanimal za znanost in umetnost. Leta 1873. je bil pokrovitelj svetovne razstave dunajske, za katero si je pridobil velikih zaslug. Sploh se je mnogo zanimal za industrijo in obrtnost ter si s svojo prijaznostjo z vsakim, s komur je prišel v dotiko, se vsem priljubil. Pokojni nadvojvoda je bil trikrat oženjen. Dne 4. novembra 1856. leta se je poročil s princezino Marjeto, hčerjo saskega kralja

Ivana, katera pa je umrla leto pozneje; dne 16. oktobra 1862. l. se je poročil s princezino Anuncijato bourbonsko-sicilsko, katera je umrla 4. maja 1871. l., zapustivši četrto otrok; dne 23. julija 1873. l. se je nadvojvoda poročil tretjič in sicer s princezino Marijo Terezijo de Braganza, katera mu je povila dve hčeri. Letošnjo zimo je nadvojvoda potoval v Egipt k svojemu, ondu zdravečemu se sinu, nadvojvodi Francu Ferdinandu, potem v Jeruzalem in v Damask, in tam je dobil bolezen, kateri je sedaj podlegel.

(**Novi župan ljubljanski.**) Cesar je že potrdil izvolitev gospoda Ivana Hribarja županom ljubljanskim. Novi župan bode v kratkem prisegel in potem prevzel vodstvo mestne uprave.

(**Fzm. baron Kuhn †**) Dne 25. m. m. zjutraj je v Strassoldu blizu Červinjana umrl proslavljeni vojskovodja, jeden prvih avstrijskih generalov in preosnovatelj avstrijske vojske fzm. Franc baron Kuhn. Pokojnik se je rodil kot sin višjega častnika v Prostejevu na Moravskem dne 23. junija 1817. l. Obiskoval je vojaško akademijo v dunajskem Novem Mestu, katero je zapustil kot podporočnik l. 1837. L. 1839. je bil dodeljen generalnemu štabu, l. 1843. je postal nadporočnik. Za časa milanske vstaje l. 1848. in v vojski s Pijemontom se je mladi častnik tako odlikoval, zlasti v bitki pri Sv. Luciji, da je bil imenovan stotnikom in je dobil viteški križec reda Marije Terezije. Odlikoval se je tudi v bitkah pri

Montanaru, pri Goitu, pri Vicenzi in pri Sommacampagni tako, da mu je cesar sporočil svoje posebno priznanje in mu podelil red železne krone. L. 1849. je pri obleganju Jakina (Ankone) on odločil, da se je trdnjava takoj udala, pri bitki v Borgo S. Siro pa se je na čelu jedne stotnije 10. lovskega bataljona izkazal kot neustrašen in hraber bojevnik. Postal je major in prišel na Ogersko, kjer je bil l. 1853. imenovan podpolkovnikom, zajedno pa dobil baronstvo. L. 1856. je prišel na Dunaj kot profesor vojaških znanostij. Ko se je začela vojna l. 1859., je Kuhn napravil izvrsten načrt, kateri pa so starokopitni generali zavrgli. Ti za časa vojne niso poslušali njegovih nasvetov, in kdo vé, bi-li tista vojna ne bila drugače iztekla, da se je uvaževalo Kuhnovo mnenje. Po bitki pri Solferinu je postal Kuhn brigadir na Tirolskem ter je v jedni in še sila viharini noči oskrbel z živežem utrdbo Rocca d' Anfo, katera bi bila sicer izgubljena. Njegova je zasluga, da Lahi in Francozi v tisti vojni niso mogli priti na Tirolsko. Po vojski je postal Kuhn zapovednik kranjskega pešpolka št. 17. L. 1866. je bil imenovan zapovednikom na Tirolskem. Imel je na razpolaganje jako neznatno vojaško krdelo, a bistroumni mož je znal vendar ubraniti dosti močnejši laški vojski prestop na tirolska tla, dasi je meja sila dolga, dve njegovih polbrigad sta se celo ves čas bojevali na laških tleh. Ta Kuhnova obramba Tirolske spada mej najslavnejše čine avstrijske vojske. Kuhn je bil takoj na to imenovan podmaršalom, imeteljem našega kranjskega pešpolka št. 17., kateri je bil vedno ponosen na to, da nosi ime njegovo. Kmalu na to je postal vrhovni zapovednik tirolske deželne brambe, dné 18. januarja 1868. l. pa vojnim ministrom. Kot minister je preosnoval avstrijsko vojsko in če je ta danes taka, da se lahko meri z vsako drugo, je to največ zasluga Kuhnova. Leta 1873. je bil imenovan feldcajmajstrom, a ker ni bil klečplazec, nego je govoril vedno naravnost in brez ovinkov, se je gotovim visokim krogom zameril in se moral umakniti. Odstopil je dne 14. junija 1874. Cesar mu je pri tej priliki podelil veliki križec Štefanovega reda in ga imenoval zapovednika tretjega voja v Gradcu. Leta 1888. pa je šel v pokoj. Kuhn je bil po Radeckem prvi avstrijski vojskovodja. Za njim žaluje vsa avstrijska vojska, zlasti pa pešpolk št. 17, vsaj je bil Kuhn kranjskim junakom vedno jako naklonjen in jih je čislal nad vse druge polke.

(Krajevne železnice.) Drugo leto se zgradi železnica iz Ljubljane na Vrhniko in iz Gorice v Ajdovščino. Za prvo prevzame država 400.000 gld. poročta, 20.000 goldinarjev mora prispevati dežela in 30.000 gld. pa udeleženci. Pri drugi železnici jamči država za 1.516.000 goldinarjev, dežela mora prispevati 100.000 gld. in udeleženci 40.000 gld. Sprva je vlada zahtevala od dežele 200.000 gld. prispevka, a poslanca dr. Gregorčič in grof A. Coronini sta izposlovala, da je odnehala za 100.000 gld.

(Banka „Slavija“) imela je dne 12. m. m. svoj občni zbor. Iz letnega poročila, katerega nam je doposlalo generalno ravnateljstvo tega uzorno slovanskega zavoda, posnemamo, da je dne 31. decembra 1895 leta

banka „Slavija“ štela 256.823 članov, ki so imeli pri njej zavarovanega kapitala za 284.109.909 gld. 45 kr. Zavarovalne premije uplačalo se je 2.116.833 gld. 61 kr.; izplačala pa je svojim zavarovancem za škode in deleže vzajemno podedovanjskih društev 1.521.531 gld. 61 kr. Same obresti, katere je banka prejela od plodonosne naložbe svojih fondov, znašale so 292.724 gld. 97 kr. in so se porabile za zopetno pomnožitev fondov, ki vkljub ogromnim izplačilom lanskega leta iznašajo 6.815.229 gld. 98 kr. Kako zelo skrbi banka „Slavija“ za varnost svojih članov, razvidno je iz tega, da iznaša nje rezervni fond za požarna zavarovanja 108% vseh letnih premij, dasi minister razglas že 33% letnih premij proglašja za zadostno rezerviranje. Pokojninski fond uradniški, ki je nastal večinoma iz prebitkov uprave, iznaša že 326.728 gld. pokojninski fond zastopniški pa ima 156.226 gld. imovine. Ako konečno omenimo še, da je banka „Slavija“ v 27 letih svojega obstanka plačala svojim članom 25.553.849 gld. 30 kr., priznal bode gotovo vsakdo, da so to številke, ki pričajo o uzornem vodstvu zavoda in pa o priljubljenosti njegovi povsod, koderkoli posluje. — Poučno je pa tudi kaj premore poštenje, vztrajnost in dobra uprava, kajti iz primerjevalnega izkaza o uspehih zavarovalnic v letu 1895. prepričali smo se, da banka „Slavija“, ki je bila — kakor znano — leta 1869. ustanovljena z neznatno svotico 3000 gld. zavzema danes po velikosti svojih fondov drugo mesto mej 33 avstro-ogerskimi vzajemnimi zavarovalnicami. — Tak zavod, ki temelji na tako zdravem in realnem temelju, zasluži vsekakor vse zaupanje in zato naj bi se Slovenci zatekali še mnogoštevilneje pod njegovo okrilje ter dali slovo tujim zavarovalnicam, ki našim narodnim težnjam niso nikdar prijazne bile. Ravnali naj bi se vsi zavedni Slovenci tudi glede zavarovalstva po lepem geslu: „Svoji k svojim!“

(Umrl) je dné 18. maja v starosti 39 let gospod Josip Škofic, c. kr. sodni pristav v Velikih Laščah. Pokojnik je bil član znane narodne rodbine. Oče njegov, g. Josip Škofic, usnjarski trgovec v Ljubljani in vrl narodnjak, umrl je pretečeno leto, letos pa je izgubil blago mater svojo. Nepozabni dr. Franjo Škofic, c. kr. okrajni sodnik v Škofji Loki, bil mu je bratranec. Pokojnik je bil obče čislani sodnik in družabnik, osobito Velikolaščani ga bodo težko pogrešali. V dijaških letih je bil odličen sotrudnik Stritarjevega „Zvona“ ter je pod imenom „Josephus“ priobčlil mnogo jako mikavnih pesmij in novel. Bolehal je že nekaj časa, šel naposled zdraviti se v Gorico, a zaman! Težko bolan vrnil se je v Ljubljano, v svoj rodni kraj, kjer je po kratkem bivanju izdahnul svojo dušo. — Dne 30. maja je umrl v Novem Mestu v starosti 73 let gospod France Kastelic, vrl rodoljub, s katerim je narodna stranka izgubila vedno delavno moč in zanesljivega pristaša. Odkar imamo ustavo, je pokojnik vedno trdno in neupognjeno stal na braniku narodnih pravic in bil vsled tega od nasprotnikov preganjan. Zapustil je vdovo in hčer. N. v m. p.

(Slovensko uradništvo pred 90 leti.) Te dni nam je prišel prav zanimiv uradni spis v roke. Iz njega je razvidno, da so na Kranjskem sem ter tje že pred 90. leti javne oblasti s strankami slovenski uradovala. Gospod, ki nam je dotični spis izročil, nam zagotavlja, da je bilo za časa njegove dijaške dobe v njegovi očetovski hiši mnogo jednacij, namreč v slovenskem jeziku pisanih uradnih spisov, ki so se pa, kakor navadno, v štacuni za zavitke porabili, in da je le po čudni naključbi dotični listek v njegovih rokah ostal. Pri tej stvari pa je še posebno zanimivo to, da je dotični uradnik, ki je že pred blizu 100 leti slovenski uradoval, bil ravno praded sedanjega celjskega odvetnika dr. Shurbija, kateri se prišteva stebrom velikonemške celjske klike. Dotični uradni spis se glasi tako le: „Na shepana Mateusha Hrena v Wegnah (Begnjah). Pod veliko strafengo imate Vi prezel kakor hitru tu primete, skus lete, u sraven poshlenmu Ausweisu /. pisane kmete 227 zentu sena, po 10 funtu ena porzia suesat inu taku hitru koker je mogozhe, tu je do sobote jutra, v Postoino poslati. Is tem senam pa imate tudi Vi u Vashi shupanii 30 zentu slame vesat inu leto pod strafengo 25 (iztrgano) u 24 urah tukei k Platiniski gershini perpelat pustit. Nobeden isgouar ne pomaga, ampak kar je sashafanu, se mora isgoditi. Gershina Haasberg na 7. novembra 1805. J. Shurbi Bezirkskommissär.“ — Najbrž se nahaja v arhivu haasberške graščine še dandanašnji jednacij, namreč slovenski pisanih uradnih spisov iz one dobe, in bi bilo vredno, da bi kdo tukajšnjo registraturo malo pregledal. Zgoraj omenjeno listino smo izročili dež. muzeju.

(Mestno posojilo za napravo električne razsvetljave.) Cesar je potrdil deželni zakon, s katerim se dovoljuje mestni občini ljubljanski najeti posojilo 400.000 gld. za napravo električne razsvetljave.

(Novorojenec v farovžu.) V Škocijanu na Dolenjskem so dne 8. m. m. prinesli nezakonskega otroka k sv. krstu. Ko je g. župnik izvedel, da je mali pogan sad prepovedane ljubezni, prešinila ga je sveta jeza; pridigoval je botru in botri o raznih rečeh in končno izjavil, da nezakonskega otroka ne krsti. Boter, škocijanski kmet, pa si je znal pomagati. Vzame otroka, ga položi v farovski „hištirni“ na neko posteljo, potem pa odide hitrih korakov. Ko je začel otrok jokati, so se farovski gospodje tako prestrašili, da so se neki kar tresli in prav odleglo jim je, ko so se prepričali, da se ni primerila nikaka nesreča. Da se otrok čim preje spravi iz farovža, je g. župnik poslal nekega človeka za botrom, a iskanje je bilo zaman. Gospod župnik je moral sam iti k botru, da ga je pomiril, kar se mu je tudi posrečilo. Otroka je potem g. kaplan krstil, v farovžu pa so zelo veseli, da je stvar tako iztekla.

(Spomenik Davorinu Trstenjaku.) Zaslužnemu pisatelju in zgodovinarju slovenskemu, pokojnemu župniku Davorinu Trstenjaku postavili bodo štajerski rodo-

doljubi primerno spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Kraljevcih. Rodoljubna namera štajerskih rojakov našla bode mej Slovenci gotovo prijazen odmev.

(Deželnozborska volitev v Istri.) Pri deželnozborski volitvi v vološkem okraju dne 30. maja sta bila izvoljena Slavoj Jenko in Matko Mandič, v lošinjskem okraju pa Simon Kv. Kozulič, in sicer vsi trije soglasno.

(Laško katoliška prijaznost.) Glasilo laških katolikov na Primorskem se poganja za to, da se priredi katoliški shod v Gorici, zahteva pa, da bi se moral zapisnik o shodu spisati samo v laškem jeziku. Na srečo je na Primorskem malo „krvavih stegen“, ki so vedno pripravljena sodelovati, kjer se ponižuje slovenski narod!

(Kako na Ogerskem razpisujejo službe?) V slovaški občini Suhor je bila izpraznjena služba učitelja. V uradnem listu naučnega ministerstva bil je sledeči razpis: „Išče se učitelj, ki bi mogel čisto slovaško občino Suhor pomadžariti.“ Kaj takega je mogoče le na Ogerskem.

(Dvojezično vseučilišče.) Brno baje že v treh letih dobi dvojezično vseučilišče. Nekateri predmeti se bodo predlagali v nemščini, drugi pa v češčini. Ta misel izvira od Nemcev in so v ta namen že upeljali obligatni drugi deželni jezik v gimnazije. Čehi niso prav zadovoljni s takim vseučiliščem, kajti nadejali so se, da se osnuje v Brnu posebno češko vseučilišče, kakor je v Pragi. Da so Nemci za dvojezično vseučilišče, je več praktičnih razlogov. Nemci spoznavajo, da brez znanja češčine uradniki na Moravskem izhajati ne morejo. Da bodo njih sinovi mogli dobivati službe, so pa sklenili šole tako organizovati, da se bode vsakdo lahko naučil obeh deželnih jezikov. Moravski deželni glavar je bil nedavno pri cesarju zaradi osnove tega vseučilišča. Morda bi bilo tudi v Ljubljani umestno dvojezično vseučilišče.

(Šaljivi Slovenec.) Zbirka najboljših kratkočasnic z vseh stanov. Nabral in izdal Anton Brezovnik. Druga povsem predelana in za polovico pomnožena izdaja. Ljubljana 1896. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg. Str. 308. Cena 90 kr., po pošti 10 kr. več. Prva izdaja te knjige se je občinstvu tako prikupila, da je bila vsa zaloga v kratkem razprodana. Ustrezaje želji, izrečeni z mnogo strani, in z ozirom na vedno povpraševanje po tej knjigi, se je priredila nova izdaja. Ta druga, v jezikovnem oziru vzgledna izdaja je povsem predelana, vrh tega pa izdatno pomnožena. Zbiratelj je imel jako srečno roko, kajti izbral je zgolj dobre stvari tako da bo knjigo vsakdo z veseljem čital. Vzete so iz otroškega, iz dijaškega, iz lovskega, iz vojaškega, iz kmetškega in meščanskega življenja, dalje iz krčmarskega, obrtnega in trgovskega, duhovskega, zdravniškega in pravniškega, iz kratka, iz vseh stanov, priobčene pa so tudi še razne druge dovtipne smešnice. Knjiga je jako lično natisnjena in opremljena, cena pa tako nizka, da si jo lahko vsakdo omisli. Priporočamo prav toplo vsem prijateljem zdrave šale.

Razne vesti.

(Vojak-ropar.) V nedeljo dne 26. maja proti večeru šla je že postarna Marija Tekavec obiskat neko znanko. Na potu se jej je pridružil neki vojak pešpolka št. 27. Drezal jo je prijazno v rebra in se sploh obnašal, kakor je na kmetih fantovska navada. V pogovoru je vprašal omenjeno žensko, če ima pri sebi uro, na kar mu je ženska odgovorila, da jo ima. Videla ju je delavka Ivana Matevže in je vojaka, svojega ljubimca, nekoliko opsovala, misleč, da hodi tudi z drugo, ne samo z njo. A vojak ni iz ljubezni spremljal rečene ženske, nego iz sebičnih namenov. Ko sta ženska in vojak prišla na Kongresni trg k Fischerjevi hiši, rekel je vojak svoji spremljevalki, naj mu pokaže, koliko je ura. Ženska je vzela uro iz nedrij, v tistem hipu pa jej jo je vojak iztrgal iz rok in zbežal. Ljudje so tekli za njim, a ga niso dobili. Še v nedeljo zvečer je vojak prodal v Boštijančičevi gostilni v Kolodvorskih ulicah ugrabljeno uro. Vojakova ljubimka Ivana Matevže je pri zaslišanju povedala roparjevo ime in izpovedala, da je vojak-ropar v nedeljo popoldne zaigral 5 gld.

(Porotne obravnave.) Dne 26. maja je bil obsojen France Lenarčič iz Podgorice zaradi uboja v sedemletno ječo. — Pri drugi obravnavi je pa baš zaradi tega hudodelstva bil obsojen v šestletno ječo Peter Hrovat iz Dobrave. — Dne 27. maja je bil obsojen Janez Bergant iz Most pri Kamniku zaradi uboja v petletno ječo. — Dne 28. maja je bil obsojen Alojzij Berti radi teške telesne poškodbe v dve in polletno ječo. Svoji ljubici je bil prizadel 16 ran. — Pri drugi obravnavi je bila v šestmesečno ječo obsojena zaradi goljufije Marija Eržen iz Žirov. — Dne 29. maja je bil obsojen Anton Zupančič iz Male Kostrelnice zaradi teške telesne poškodbe v dveletno ječo, Alojzij Zupančič in Alojzij Zaman pa v teden zavora. — Dne 30. maja je bil Janez Kogovšek iz Rovt obsojen zaradi uboja v štiriletno, France Skvarča pa zaradi teške telesne poškodbe v trimesečno ječo. — Dne 1. junija je bil obsojen France Brecelnik iz Spodnje Šiške zaradi uboja v triletno ječo.

(Požari.) Dne 11. maja je pogorela hiša posestnika Jožefa Benčana v Seničici v občini medvodski, nekaj dni prej pa je v Hrašah nastal v gozdu posestnice Marije Klopčič ogenj, kateri so zanetili otroci in ki je upepelil več kot oral gozda. — V Lanišah v kranjskem okraju je strela udarila v kozolec Janeza Štremfla in ga užgala. Ogenj se je hitro razširil in upepelil tudi hlev in skedenj. Škoda znaša 3000 gld., zavarovan pa je bil pogorelec samo na 700 gld. — Te dni je v Češnjici v krškem okraju pogorela hiša posestnika Jožefa Mirta. Škoda znaša 1800 goldinarjev. Ogenj je zanetila pogorelčeva štiriletna hčerka, igraje se z žveplenkami.

(Zadnji pozdrav.) Iz Boštanja se nam poroča naslednja romantična, na čase sv. Genovefe spominjajoča dogodbica: V vasi Dol. Boštanj blizu Sevnice je nedavno umrl umirovljeni gozdar Franc Gorenc. Bil je svoje dni strasten lovec. Ko so prinesli krsto iz hiše, da jo poneso na pokopališče, priskačeta iz bližnjega gozda dva srnjaka, se ustavita za nekaj trenutkov pred krsto, češ, sedaj ti pa lahko prideva bliže, in jo potem zopet odkurita s hitrimi koraki v goščavo. Ves Boštanj je prepričan, da sta prišla srnjaka kot deputacija okoliške zverijadi posloviti se od umrlega lovca.

(Izseljevanje v Brazilijo.) Glasom razpisa tukajšnje deželne vlade dovolila je braziljska država kranjskim, štajerskim in hrvatskim kmetovalcem brezplačno naseljenje

v pokrajini São Paulo s pridržkom, da se vzprejemajo le rodbine, a ne posamezniki; in sicer le take, ki se pečajo s poljedelstvom. Mož in žena, ki nimata otrok, ne smeta biti stara čez 45 let, če pa imata otroke, pa ne čez 50 let. Izseljenci morajo biti zdravi in neoporečni. Pripominja se, da je braziljska vlada dovolila naseljevanje razven v deželi São Paulo le še v pokrajini Minas Geraes, kjer pa je podnebje jako neugodno in nezdravo.

(Nesreča na železnici.) Dne 25. maja je pri postaji Rimske Toplice mej 9. in 10. uro zvečer ponesrečil pomožni železnični čuvaj Matija Ožek. Šel je v službi po železničnem tiru, postalo mu je najbrž slabo, da je nezavesten padel na tir. Došli vlak ga je povozil, da je bil takoj mrtev.

(Morilec svoje žene.) Celjsko porotno sodišče je kajzarja Marka Kurjo zaradi umora svoje žene obsodilo na smrt na vešalah, njegovo soobtoženo ljubimko Ano Muršec pa oprostilo.

(Uboj.) Dne 25. m. m. je neki hlapec v pijanosti zaklal jednega najvrlejših fantov na Vačah. Zabodel ga je malo nad srcem. Fant je umrl kake pol ure pozneje mej maziljenjem s sv. poslednjim oljem.

(Vesel obsojenec.) Dne 18. maja zjutraj je bil obešen posestnik v Oseku Gliša Stojković. Obsojen je bil na smrt, ker je v Vrbanji zavratno umoril nekega orožnika. Ko so ga peljali k vislicami, je veselo pel in ni nehal peti, dokler mu krvnik ni zadrnil zanjke krog vratu.

(Zver v človeški podobi.) V Filadelfiji so usmrtili minoli mesec moža, ki je pač največji a tudi najčudovitejši zločinec našega časa, dr. Holmesa, kateremu je bilo morjenje prava slast. Sam dr. Holmes priznava, da je izvršil 27 umorov. Prva žrtva njegove nečloveške strasti bil je neki Russel, ki mu je bil dolžan precejšnjo svoto, katerega je ubil s stolom in od tega časa vzbudila se je v njem taka strast, da mu je postalo morjenje navada. Za tem je umoril neko natakario, ki je imela z njim intimnejše zveze. Mož zvabil je svojo žrtev k sebi in jo zadušil, prej pa je prisilil dekle, da je pisala svojim sorodnikom, da zapušča za vedno Chicago. Na isti način umoril je dr. Holmes neko stenografino, ki je bila njegova ljubimka, a se je je na ta način hotel iznebiti. Treh mladih služkinj, katere so mu ušle, ni mogel umoriti, kar ga je jako žalilo. Nekega Latimesa, ki ga je hotel okrastriti, zvabil je v klet, kjer je umrl gladu. Mnogo ljudij je tudi zastrupil. Umoril je tudi neko celo rodbino, da je lahko pograbil kapital, za katerega je bila zavarovana. Toda skupil jo je konečno tudi sam. V Bostonu hotel je tri osebe z dinamitom raztreliti, a bil je v tem trenutku zasačen in priznal je vsa svoja zločinstva. In ta zver v človeški podobi, prejela je svojo, že davno zaslužno kazen na vešalih.

(Drugi kraji, druge šege.) V kanadski provinciji Kvebek se zmatra za veliko čast, imeti mnogo otrok, vrh tega pa je tudi v gmotnem oziru jako koristno. Pred nekaj leti je kvebeški parlament sprejel zakon, kateri določa, da dobe stariši 12 ali več živih otrok — seve od jedne matere — sto oral sveta zastonj. Od 1. jan. do 26. sept. 1890. l. se je oglasilo 1009 zakonskih dvojic, katere so imele vse skupaj 12447 živih otrok. Mej njimi je bilo 119 mater s 13 otroci, 42 mater s 14 otroci, 6 mater s 17 otroci, 4 matere z 18 otroci in 1 mati s 23 otroci, a v nekem listu se je poročalo o ženi, katera je povila 32 otrok.

Poučne stvari.

Napihnjenje goveje živine vsled preobilnega uživanja sveže detelje.

Prav navadno sredstvo proti temu napihnjenju je neki štajerski kmet izkušal. Vzameta se dve sveži jajci, napravi se na vrhu vsacega luknjica, spusti se beljak (Eiweiss) iz njih, napolni se potem s trepetinovitim oljem, zaprete se potem s kruhom, da tekočina iz jajc ne izteče in vtakneta se ti dve jajci, jedno za drugim v goltanec bolnega živinčeta in tako globoko, da mora te jajca požreti. Kmalu potem začne živince skozi goltanec sapa spuščati in čez deset minut je vsa nevarnost pri kraju. To sredstvo je tudi zaradi tega dobro, ker ni potem, kakor se še živinče drugače zdravi, sledilnih drugih boleznij. Tako piše štajerski kmetijski list. — Če je to sredstvo res dobro, potem bi bila velika dobrota za naše kmete. Koliko goveje živine vsled preobijedanja pogine. Živinozdravnikov je malo in jih ni kmalu dobiti. Spuščja se takim govedom sapa s prerezanjem kože na trebuhu, ali dostikrat se prerežejo tudi znotranji deli, čreva ali vsaj mrenice in žival mora potem poginiti.

Za vinogradnike jako važno opozorjenje.

Skoro vsak, kdor svoj vinograd z cepljenimi ameriški trtami nasaja, nasaja ga lepo v vrste. Kar se oddaljenost vrst in trt v vrstah tiče, nahajajo se ne redko-

krat velike napake. Ali se zasaja prereditko, ali pa tudi pregosto. Kjer se zasaja tako, da so vrste in trte v vrstah manj kakor jeden meter ali manj kakor 100 centimetrov oddaljene; povsod tam se zasaja trte odločno pregosto. Kjer se pa trte tako zasaja, da pridejo vrste in trte čez meter narazen, zasaja se jih pa prereditko, prostor tratno. Toraj prava oddaljenost v redno zasajenih vinogradih, je in ostane ona, pri kateri znaša oddaljenost vrste od vrste jeden meter in isto tako tudi oddaljenost trte od trte v vrstah jeden meter. Pri tako gosti zasaditvi pride toraj na vsak štirjaški meter po jedna trta, in ta gostota je ravno prava. Ravno prava je ta gostota z ozirom na prostor, katerega vsaka posamezna trta v redno zasajenem vinogradu za čvrsto nemoteno rast potrebuje. Istotako je pa to tudi ravno prava gostota z ozirom na ne prehitro izsrkanje redilnih snovij iz zemlje in z ozirom na obdelovanje trt. Razumi se pa samo po sebi, da trte pri tej gostoti le tedaj redilnih snovij prehitro iz zemlje ne posrkajo, ako se jim tudi po potrebi gnoji. Brez gnojenja sploh ni misliti, da bodo cepljene ameriške trte Bog ve koliko časa dobro rastle in dobro rodile. Nezagnojene take trte ne bodo niti toliko časa dobro rastle ter rodile, kolikor časa so pod enakimi razmerami necepljene evropske trte v prejšnjih časih na lastnih koreninah rastle in rodile. (Konec prih.)

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 30. maja:	35, 9, 58, 47, 42.
Praga, dné 27. maja:	69, 10, 32, 14, 44.
Gradec, dné 30. maja:	89, 7, 75, 31, 3.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje.

Prebleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene.

Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 20. junija 1896.

Tržne cene v Ljubljani

3. junija t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 90	Špeh povejen, kgr.	— 68
Rež,	6 80	Surovo maslo, „	— 75
Ječmen,	6 40	Jajce, jedno	— 2
Oves,	7 —	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 40	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 —	Telečje „ „	— 62
Koruzja,	5 40	Svinjsko „ „	— 66
Krompir,	2 80	Koštrunovo „ „	— 40
Leča,	10 —	Pišanec	— 60
Grah,	12 —	Golob „ „	— 18
Fižol,	10 —	Seno, 100 kilo	2 50
Maslo, kgr.	— 94	Slama, „ „	2 40
Mast,	— 70	Drva trda, 4 metr.	6 40
Špeh svež	— 66	„ mehka, 4 „	4 60

Akviziterja

za življensko zavarovanje

proti izdatni stalni služnini vzprejme takoj po vsem slovenskem ozemlju razširjena zavarovalnica. Pogoji: znanje slovenščine in nemščine, neomadeževano življenje, sposobnost za občejevanje z vsemi stanoviti ter resna volja, marljivost in vztrajnost.

Ponudbe pod naslovom „Resna volja“ upravnistvu tega lista.

Severnonemški Lloyd v Bremenu.

Koncesijoniran po vis. c. kr. ministerstvu z odredbo z dné 7. maja 1894, št. 5373.

Brzoparniške vožnje v Newyork:

Iz Bremena ob torkih in sobotah.

Iz Southamptona ob sredah in nedeljah.

Iz Genove oziroma Neapolja

via

Gibraltar

mesečno dvakrat.

Bremen - Avstralija.

V Adelaide,
Melbourne,
Sydney.

Bremen - Juž. Amerika.

V Montevideo.

V Buenos Aires.

V Japan.

Najboljša in najcenejša potovalna prilika.

Natančnejša pojasnila daje:

Julij Schillinger, Ljubljana.

Bremen - Sev. Amerika.

V Newyork.

V Baltimore.

Prekomorska vožnja

v Newyork

7—8 dnij.

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsed, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje s imenom.
Kathreiner

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen, oživljuje, krepi in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Marijaceljski likér

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želedeci. — Skatulja 21 kr., jeden zavoček s 6 skatulkami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prani srop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(1—11)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—11)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo
lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

VSİ STROJİ ZA POLJEDELSTVO!

IG. HELLER, DUNAJ

4/1 Praterstrasse Nr. 43.

Begale inostrani 193 strani obokni cenik v dveh delih

in svačtem jeziku so shranjevali takoj snotog

Preprijatelj se želi

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pisma vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante.

(5—8)

Jakob Kobilca

naznanja p. n. občinstvu, da je preselil dné 20. maja t l.

svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov
iz Špitalskih ulic na Mestni trg šteč. 23.

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosednji obisk in zagotavljam, da bodem slavnostnemu, kakor dosedaj v preteklih 35. letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel.